

ΑΝ ΑΜΝΗΣΕΙΣ

ΤΟΥ Κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ

ΜΙΑ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΣΤΗ ΣΑΜΟ

Ο αείμνητος Γαβριηλίδης της «Ακροπόλεως», πληροφορηθείς, από ανώτερον υπάλληλον του υπουργείου των Έξωτερικών, εμπιστευτικώς, ότι η Σάμος επανεστάτησε και ότι απεβιβάσθη στην νήσον τουρκικός στρατός, απέστειλεν εκεί τον κ. Σταμ. Σταμ..., μαθητήν τότε του Γυμνασίου Πλάζας.

Μέσα στο βατόρι ο κ. Σταμ. Σταμ. συνάντησε τον κ. Γεώργ. Βουτσινά, διευθυντήν και ιδιοκτήτην της σημερινής «Ακροπόλεως», αποστελλόμενον και αυτόν στη Σάμο από το «Εμπρός», του μακαρίτου Καλαποθάκη, στον όποιον «εμπιστευτικώς» πάλιν, είχεν είπει τα της στάσεως ο ίδιος υπάλληλος Παπαγεωργιάδης.

Μέσα στο βατόρι ουδείς εγνώριζε τα γεγονότα της Σάμου. Μεταξύ των άλλων επιβατών ήτο και ένας ιδιόρρυθμος Έγγλέζος, ο όποιος ήρχετο από το Λονδίνον για να πάη στη Σάμο και να... πη κρασί μοσχάτο!

Όταν το βατόρι έφτασε στο Βαθύ, ούτε άνθρωπος φαινότανε στους δρόμους, ούτε βάρκα στη θάλασσα. Με τα πολλά σφυρίγματα του βαποριού, ήλθε μιά βάρκα του Τελωνείου, γεμάτη Τούρκους χωροφύλακας.

Οι διά Σάμιον επιβάται εφοβήθηκαν να αποβιβάσθουν και έδήλωσαν ότι θα επιστρέφουν με το ίδιο ατιόπλοιο στον Πειραιά.

Απεβιβάσθησαν μόνον ο κ. Σταμ. Σταμ., ο κ. Γ. Βουτσινάς και ο ιδιότροπος και μπεζρής Έγγλέζος, με το βαποριού τη βάρκα.

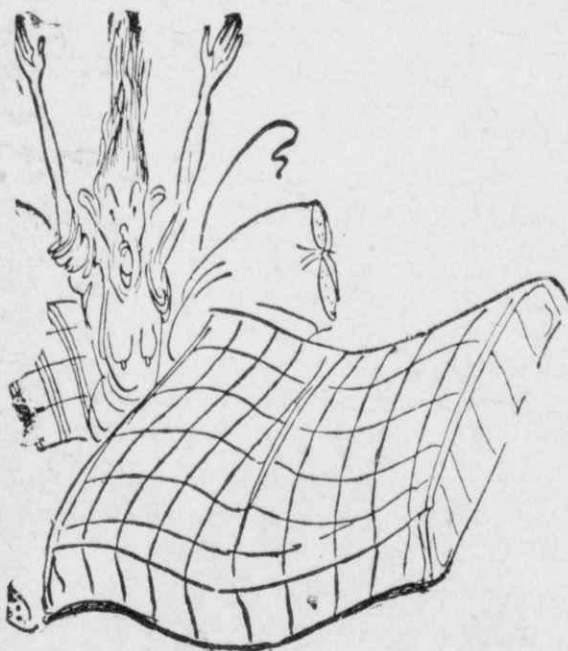
Έξω οι δρόμοι άδειανοί. Κι' έδω κι' εκεί, στής προκυμαίας το πλακόστρωτο, πιτσιλίδες από αίματα. Δεν γνώριζαν πού να πάν και προχωρούσαν στο άγνωστο, όταν είδαν από κάθε γωνιά των δρόμων, Τούρκους με έφ' όπλου λόγην, να τους κοιτάζουν, αλλά χωρίς και να τους ένοχλούν.

Διά να μη πυροβοληθούν, έβαλαν τον Έγγλέζο εμπρός, πού φορούσε λευκά, σαν ζωντανή λευκή σημαία και κατόπιν σ' ένα μπαστούνι έβάλανε την κάσα του και την υψώσανε ψηλά, ώσαν σινιάλο, και έτσι προχωρούσαν.

Τώρα συνεχίζομεν:

Έτσι διασχίσαμε όλη την παραλία, παραμερίζοντας σε πολλές μεριές, για να μην πατήσουμε άπάνω στο πηγμένο αίμα.

Κι' έπειδή όσο προχωρούσαμε, δεν βρίσκαμε ψυχή, σκεφθήκαμε και

— Παραδίδομαι!... Παραδίδομαι!...

α π ο φασίσσαμε να μπουμε σε ένα παραλιακό ξενοδοχείο από αυτά που συναντούσαμε εκεί μπροστά στο δρόμο μας, αλλά ήτανε κατάντικλειστο, σε παράθυρα και πόρτες, όλα.

Νά μπουμε. Άλλά πώς;

Άν δοκιμάζαμε να σπάσουμε τις πόρτες, θα πλάκωνε ο τουρκικός στρατός και ποιός μπορούσε να φαν-

τασθή τας συνεπείας. Και να, μπροστά μας ακριβώς, ένα μεγάλο και καλό «Ξενοδοχείο των Ξένων», αν ένθυμούμαι καλώς το όνομα.

Άπό πάνω, από την κυρία πόρτα της εισόδου, το παραθυράκι-φεγγίτης, ήταν άνοιχτό. Άποφασίσσαμε λοιπόν να με σηκώση ο Βουτσινάς, βοηθώντας και του Έγγλέζου, να σκαρφαλώσω άπάνω, να μπώ μέσα άπ' εκεί και να άνοιξω καμμιιά πόρτα για να μπουνε και αυτοί.

Κι' έτσι ακριβώς κι' έγινε.

Και σε δέκα λεπτά, είμεθα κύριοι και κάτοχοι άπόλυτοι του έρημου ξενοδοχείου.

Σάν μπήκαμε μέσα και οι τρεις, πρώτη μας δουλειά ήτανε να άμπαρώσουμε την πόρτα, για άσφάλεια, και δεύτερη να ψάξουμε μέσα στα δωμάτια.

Ψυχή όμως πουθενά.

Κάτω ήτανε το ρεστωράν και άπάνω τα δωμάτια του ύπνου. Κάτω, μέσα σε γυάλινες θιτρίνες, κρύα φαγητά, και φιάλες με κρασιά, και άπάνω καλοστρωμένα τα κρεβάτια.

— Πυργοδεσπότα, είπα στον κ. Γ. Βουτσινά, θα γευματίσουμε ή θα αναπαυθούμε πρώτα;

— Νά γευματίσουμε.

— Τότε διατάξετα τας θεραπειίδας να έτοιμάσουν την τράπεζαν.

— Περιττόν, μου είπε, διατάσσω να μην ένοχληθούν ή θεραπειίδες. Σερβιριζόμεθα και μόνοι.

Και ριχθήκαμε στα κρύα φαγητά.

Όταν το συμπόσιον τελείωσε, ανακαλύψαμε ότι είχε χαθή ο Άγγλος. Ψάχνουμε και τον βρίσκουμε, πίσω από το τεζάκι των κρασιών, ανάσθητον από το μεθύσι!

— Και τώρα αυτόν τί να τον κάνουμε; ρώτησα.

— Δεν έσκασε; μου λέγει ο κ. Βουτσινάς.

— Όσο βγάξει ή γή κρασί, αυτός δεν έννοεί να σκάση.

— Τότε πιάστονε από τα χέρια σύ, τον παίρνω και έγω από τα πόδια, να τον ανεβάσουμε άπάνω.

— Νά τον ανεβάσουμε; Και πού να τον πάμε;

— Άπάνω, στα κρεβάτια. Νά τον άπιθώσουμε εκεί.

Μά ήτανε αυτός τόσο βαρύς, τόσο μακρύς, και τόσο γυριστή ή σκάλα, πού μας βγήκε ο Θεός. Μόλις, λαχνιασμένοι, ανεβήκαμε άπάνω, είδαμε μιά πόρτα άνοιχτή και στη μέση κάτι στρώματα και σεντόνια σωριασμένα.

— Άπίθωσέ τον εκεί, μου λέει ο κ. Βουτσινάς, γιατί μου κόπηκεν ή μέση.

Μόλις τον άφήσαμε στα μαλακά και βλέπουμε τα στρώματα να... ζωντανεύουν.

Τινάχθηκα προς τα όπισω.

— Τί είνε αυτό; μου λέει ο Βουτσινάς.

— Ξέρω κι' έγω τί είνε!.. Διαβόλοι, ξωτικά! Ζωντανεύουν και τα άψυχα!...

Ξαφνικά, μέσα από τα λευκά σεντόνια και τα στρώματα, μιά γρηά ξεπρόβαλε, μαύρη κι' άναμαλλιάρρα. Σήκωσε τα χέρια της ψηλά και φώναξε σαν να την πνίγαν:

— Τεσλήμ! Τεσλήμ!

— Τί λέει, θρέ;

— Παραδίδομαι, φωνάζει. Μας πέρασε για Τούρκους φαίνεται.

— Πα ρ α δ ί δ ε τ α ι, είπε, μη έννοήσας καλά ο κ. Βουτσινάς. Μωρέ χαρά στα μούτρα! Πα ρ α δ ί δ ε τ α ι αυτή, αλλά και ποιος τή θέλει;...

Ήταν ή μόνη γυναίκα που απέκρουσεν ο φίλος μου.

Κατόπιν, από την γρηά αυτή έμαθα πώς ήταν μιά

— Διατάσσω να μην ένοχληθούν αι θεραπειίδες!

ύπρητρία του ξενοδοχείου, ή μόνη που απέμεινε εκεί, μη προφθάσασα να φύγει. Κλειδώθηκε λοιπόν και άμπαρώθηκε μέσα και κρύφτηκε έπειτα στα παπλώματα και στα σεντόνια σαν άκουσε την... εισβολή μας.

* * *

Κοιμηθήκαμε λιγάκι και το άπόγευμα άποφασίσαμε να ρισκοκινδυνεύσουμε μια έξοδο.

Ο Έγγλέζος που θα μας χρησίμευε για λευκή σημαία, ήταν άναίσθητος άκόμα, άπό το πολύ κρασί.

Κυττάξαμε άπό το μπαλκόνι, έρημοι οί δρόμοι και ήσυχη ή θάλασσα.

Έκάναμε συμβούλιο.

— Και τώρα τί θα γίνει;

Η γρηά, που μας έφερε τους καφέδες, μας διηγείτο τά γενόμενα. Ο κόσμος ήταν κλεισμένος μέσα στα Προξενεία, στη φράγκικη την έκκλησιά, και όπου ο καθένας βρήκε για να τρυπώσει.

Οί περισσότεροι είχαν καταφύγει έξω στα χωριά, όπόθεν έφυγαν κρυφά για την Ελλάδα. Άπ' τα χωριά έφυγαν κ' οί άρχηγοί της έπαναστάσεως. Γενικός όλων άρχηγός ήταν ο κ. Σοφούλης.

— Να τον βλέπατε, μας έλεγε ή γρηά, με μπότες και κασκέτο!... Το μάτι του δεν δειλίαζε...

Έπειτα μας διηγήθηκε για τις προπολές που έκαναν οί Τούρκοι του ήγεμόνος της Σάμου, του Κοπάση.

— Είχε βγή έξω για να δώσει διαταγές και οί έπαναστάται τον χτυπήσανε με μια βουρλιά ψάρια στα μούτρα. Ήθελαν να τον ρίξουν και στη θάλασσα. άλλά δεν άφησεν ο κ. Σοφούλης.

Σάν φύγανε οί έπαναστάται, με την έλευσι άπο την Μικρά Άσία τουρκικού στρατού, οί Τούρκοι στρατιώτες ρίχτηκαν και λεηλάτησαν τα σπίτια και τα μαγαζιά, και ιδίως των αντίπαλων του Κοπάση, των Σοφουλίκων. Και γυμνοί και κακομοίρηδες όπως ήσαν, ντυθήκαν μ' ό,τι άρπαξαν.

— Να τους ιδήτε, ίδιοι μασκαράδες είνε! μας είπε ή γρηά.

Και ήτανε άληθινά αυτά. Γιατί, όταν την έπομένη επήγαμε και είδαμε την κατασκήνωσι του τουρκικού στρατού, είδαμε Άνατολίτες, κουρελήδες κι' άπλυτους, να φορούν λουστρίνια, κάλτσες φιλ-ντέ-κός, μέσα στις όποιες είχαν χώσει τις άκρες του στρατιωτικού τους πανταλονιού.

Μερικοί φορούσαν παντούφλες κεντητές, ως πέδιλα πολυτελείας, άπό κάτω δέ άπό τα ξετραχειλισμένα άμπέχωνά τους, φαινότουσαν πουκάμισα με κεντητό έλληνικό μονόγραμμα ή ταντέλλες και κορδέλλες νυχτικών κοριτσιόστικων.

— Μωρέ πώς μπορουνε και κοιμούνται οί άθλιοι, μου λέει ο κ. Βουτσινάς, μ' αυτά τα μεταξωτά και μοσχοβολημένα κοριτσιόστικα πουκάμισα και...

— Και τί;

— Και δεν πάν να πέσουν να πνιγούν άπό άπελπισιά για τη μοναξιά τους...

Άλλά εκείνοι, άδιαφορούντες για του Βουτσινά τάς κρίσεις επί των ταντελλών και των μεταξωτών των γυναικείων έσωρρούχων, είχαν πέσει στα καζάνια που είχαν το συσσίτιο σαν πεινασμένοι λύκοι για να φάνε!

* * *

Σάν ήπιαμε τον καφέ μας σκεφθήκαμε και πάλι:

— Και τώρα, τί θα γίνει; Θα πωλιορκηθούμε και ήμεις έδω;

Άποφασίσαμε λοιπόν να πάμε και να παρυσιασθούμε στο Διοικητήριο.

Και δεν ήταν μακριά. Και αυτό επί της παραλίας, ένα μεγάλο οικόδομημα, που έκυμάτιζεν άπάνω στο άέτωμά του ύψηλά, ή με χρωματιστά τρίγωνα σημαία του ήγεμόνος των

Σαμίων. Γιατί άλλη σημαία είχανε οί Σάμιοι και άλλην είχε ο ήγεμόνος τους.

Έκεί βρήκαμε και τον Θαλασσινό, γραμματέα της Ήγεμονίας, ο οποίος μας διηγήθηκε επίσης πώς έγιναν ή σκηνές, προσθέσας και έπαληθεύσας εκείνα που μας είπεν ή γρηά. "Οτι οί έπαναστάται διεπόμευσαν τον ήγεμόνα στους δρόμους, περιφέροντες αυτόν και χτυπώντας τον, με ένα βουρλο ψάρια στα μούτρα.

— Έκείνος ο Σοφούλης τάκανε όλα αυτά! έτόνισε.

Σε λίγο μπήκε μέσα κι' ένας νέος, νόστιμος και μελαχροινός. Ήταν ο υιός του Συμεών, δικηγόρος σήμερα στην Ίκαριά. Με τον Συμεών Θαλασσινό, στα μετέπειτα χρόνια, περιπέτεια υπηρεσιακά μας συνδέσαν πιο πολύ, σε περιστάσεις άνεπάντεχες και σε χώρες που δεν έλπιζαμε να πάrouμε ποτέ!...

Τώρα, και πατέρας και υιός, θέλησαν να μας περιποιηθούν. Ο υιόςάλιστα ανέλαβε να μας γυρίση στην πόλι του Βαθέος, και να μας πάη άκόμα και στην κατασκήνωσι του τουρκικού στρατού, όπως γραφω παραπάνω.

Έκείνη τότε τη στιγμή ανοίχτηκε μια πόρτα και μπήκε μέσα ένας άνθρωπος κοντός, χοντρός και στρογγυλός, με κάτι μάτια γουρλωμένα, άκομψος, με πρόσωπο μαδί και κόκκινο και με τουρκικό φεσάκι στο κεφάλι.

Το τουλουμοειδές και όλοστρόγγυλό του σώμα μου θύμισε τη μουρταδέλλα και ή έν γενει πρώτη έντύπωσις άπό αυτόν, δεν ξέρω γιατί, μου φάνηκε λιγάκι κωμική.

— Ο ήγεμόνι μας λέει ο Θαλασσινός σηκωνόμενος άπτότομα.

Ήτανε ο Κοπάσης.

Μας πήρε μέσα στο γραφείο του και μας άνεπτυξε το ζήτημά του.

Δεν ξέρω, αν σιό τραγικό εκείνο έπεισόδιο της ιστορίας των Σαμίων, είχε δίκιο ο Κοπάσης ή είχε μέγα άδικον, αν έπραξεν άντεθνικώς ή ό,τι έκαμε το έκαμε παρορμηθείς άπό την συνείδησίν του, αν «το έγκλημά του» ήταν κατά της έλευθερίας των Σαμίων, ή ύπέρ της ευτυχίας των, όπως μας έλεγεν ο ίδιος.

Έκείνο όμως το όποιο ξέρω, είνε ότι ήμεις, διαπνεόμενοι άπό θερμάς, μέχρις άπερισκεψίας και μέχρις άνοησίας διά τον τόπον και την περιστάσιν πατριωτικές ιδέας, του έζητήσαμεν λόγον σχεδόν διά την άντεθνικήν του πράξιν, να φέρη δηλαδή στη Σάμο τουρκικόν στρατόν.

— Ήλθεσ έδω, μ' έρώτησε, να μάθης τί έγινε ή να συμβουλεύσης τί έπρεπε να γίνει;

— Ο άπεσταλμένος της «Άκροπόλεως», του άπάντησα άκούει και ο Έλλην λέει τη γνώμη του.

— Το κακό είνε, μου άπάντησεν, ότι όλοι οί Έλληνες έχουν γνώμην!...

Στο άλλο φύλλο τελειώνουμε.

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΣΜΟΙ

ΠΑΤΩΜΑΤΑ ΑΠΟ ΧΑΡΤΙ

Στην Άμερική χρησιμοποιουν τα τελευταία χρόνια πατώματα κατασκευασμένα άπό χαρτί. Τα χαρτινα πατώματα έχουν το προσόν ότι περιπατεί κανείς επάνω εις αυτά πολύ μαλακά και πολύ άθόρυβα.

Η κατασκευή των είνε άπλουστάτη.

Η ζύμη του χαρτιού αναμιγνύεται με λίγο τσιμέντο και γίνεται ένας πολτός, με τον όποιο στρώνονται τα πατώματα και πιέζονται κατόπιν με κυλίνδρους.

Έννοείται ότι μπορεί κανείς να τους δώση όποιοδήποτε χρωματισμό θέλει και να τα στολίση με διάφορα ποικίλματα, μωσαϊκά κλπ.

Ο κ. Σοφούλης φορούσε άντάρτικη στολή.

Έκείνη τη στιγμή, άνοιχθηκε μια πόρτα και μπήκε μέσα ένας άνθρωπος κοντός, χοντρός και στρογγυλός.